

Główne zagrożenia dla nietoperzy wynikają:

- z fałszywego wyobrażenia na temat nietoperzy, opartego na ludowych przesądach – wiele osób jeszcze dzisiaj wierzy, że nietoperze przynoszą nieszczęście i wplątują się we włosy,
- ze stosowania toksycznych środków ochrony roślin w rolnictwie i leśnictwie,
- z używania toksycznych preparatów do konserwacji elementów drewnianych w konstrukcjach budynków,
- z niepokojenia ich kiedy przebywają na zimowiskach lub koloniach letnich,
- ze zmniejszania się liczby kryjówek, które nietoperze mogą wykorzystywać – głównie starych dziuplastych drzew, pełnych nieużytkowanych zakamarków starych budynków.

Jeżeli chcesz zostać przyjacielem nietoperzy to postępuj według podanych zasad:

- jeśli na strychu odkryjesz letnią kolonię to wycofaj się, nie niepokój ich,
- nie remontuj tych pomieszczeń w miesiącach IV-VIII,
- na drzewach w ogrodzie lub na elewacjach budynku możesz zawiesić specjalne budki i skrzynki, które będą stanowiły letnie schronienia dla nietoperzy,
- nie niepokój zimujących nietoperzy, nie oświetlaj ich, nie dotykaj, nie hałasuj w ich pobliżu,
- nie przetrzymuj zwierząt w miejscach, w których hibernują nietoperze,
- w miesiącach zimowych (X-IV) nie prowadź remontu w miejscach zimowania nietoperzy,
- nie zasypuj starych studni, nie niszczyć schronów, ziemianek, jeżeli jest to możliwe to zabezpiecz je aby nie wchodził tam ludzie oraz zwierzęta domowe np. koty i psy,
- nie pal ognisk w jaskiniach i fortyfikacjach,
- nie wrzucaj petard do miejsc przebywania nietoperzy,
- jeśli znasz letnie lub zimowe kryjówki nietoperzy, powiadom o nich przyrodników lub pracowników służb ochrony przyrody.

Na terenie gminy Złocieniec możesz powiadomić:

Wydział Spraw Terenowych w Złocięcu
Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska
w Szczecinie

ul. Dworcowa 13
78-520 Złocieniec
tel. 94 36 73 544

e-mail: sekretariat.wst1.szczecin@rdos.gov.pl

Stowarzyszenie Przyrodników Ostoja Pomorska
ul. Dworcowa 13
78-520 Złocieniec

tel. 696 131 452 e-mail: ostojapomorska@wp.pl

W Polsce ponadto nietoperze chroni się poprzez:

- obejmowanie jedną z form ochrony przyrody (np. rezerwat) najcenniejszych zimowisk i kolonii letnich nietoperzy,
- prowadzenie badań naukowych nad liczebnością i występowaniem nietoperzy oraz ich zagrożeniami,
- działania edukacyjne.

Ulotka powstała w ramach projektu realizowanego przez Stowarzyszenie Przyrodników „Ostoja Pomorska” pt. „Nieczynne nekropolie wiejskie - lokalne źródła bioróżnorodności”,

który realizowany jest w ramach konkursu
**„OCHRONA BIORÓŻNORODNOŚCI
NASZĄ SZANSĄ – 2011”**

ogłoszonego przez **Fundację Wspomagania Wsi**

Broszurę opracowała; Katarzyna Moczarska - Ryczko, Aleksandra Piotrowska na podstawie materiałów rozpowszechnianych przez Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody „Salamandra”, Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Nietoperzy, Polskie Towarzystwo Przyjaciół Przyrody „pro Natura”.

Konsultacja merytoryczna Beata Gorkowienko, Ryszard Karnecki.

Zdjęcie: Jan Bojko.

Różnorodność biologiczna nieczynnych nekropoli

NIETOPERZE

Druk ulotki sfinansowała:

Fundacja Wspomagania Wsi
ul. Bellottiego 1, 01-022 Warszawa,
www.fww.org.pl

W kilku słowach o nietoperzach:

- **Chiropterologia** to nauka o nietoperzach,
- łacińska nazwa *Chiroptera* – nietoperz, tłumaczy się jako „rękoskrzydłe”,
- nietoperze nie męczą się wisząc głową w dół, jest to ich naturalna pozycja, robią to bez wysiłku,
- nietoperze są jedynymi ssakami zdolnymi do aktywnego lotu,
- są zwierzętami nocnymi – w ciągu dnia odpoczywają w kryjówkach z dala od bezpośredniego kontaktu z ludźmi, z nastaniem zmroku wylatują na polowanie,
- w Polsce nietoperze odżywiają się wyłącznie owadami,
- są zwierzętami nocnymi – w ciągu dnia odpoczywają w kryjówkach z dala od bezpośredniego kontaktu z ludźmi, z nastaniem zmroku wylatują na polowanie,
- w Polsce nietoperze odżywiają się wyłącznie owadami,
- w ich diecie znajdują się m.in. komary, a także wiele innych gatunków owadów uważanych przez ludzi za szkodniki upraw rolniczych i leśnych,
- jeden nietoperz w ciągu nocy może zjeść do 3000 komarów,
- ponieważ nietoperze mają duże tempo przemiany materii są bardzo żarłoczne – w ciągu nocy zjadają masę owadów równą połowie swojej wagi,
- odchody nietoperzy mogą stanowić cenny nawóz,
- ich uszy to naturalny radar - w czasie lotu posługują się echolokacją tzn. wysyłają fale dźwiękowe i analizując powracające echo orientują się w przestrzeni, m.in. lokalizując przeszkody i owady,
- na całym świecie żyje około 1000 gatunków nietoperzy, natomiast w Polsce występuje 25 gatunków tych zwierząt, w rejonie gminy Złocieniec stwierdzono 8 gatunków,
- największy z Polskich nietoperzy to borowiec wielki- rozpiętość jego skrzydeł dochodzi do 40 cm, natomiast najmniejszym gatunkiem jest karlik malutki o rozpiętości skrzydeł poniżej 20 cm,

- nietoperze są długowieczne, w porównaniu z innymi ssakami o podobnej wielkości żyją kilkakrotnie dłużej,
- gatunki występujące w Polsce mogą żyć nawet do 20 lat, najstarszy zarejestrowany nietoperz na świecie miał ponad 35 lat,
- w Polsce wiosną samice nietoperzy gromadzą się w kolonie rozrodzce liczące od kilku do kilkuset osobników,
- samica nietoperza rodzi w ciągu roku jedno młode, bardzo rzadko zdarza się aby w jednym sezonie na świat przyszły dwa młode,
- pod koniec lata nietoperze opuszczają letnie kolonie i przenoszą się na zimowiska,
- w naszej strefie klimatycznej, późną jesienią, kiedy ilość owadów znacznie spada i brakuje pokarmu dla nietoperzy, zapadają w sen zimowy zwany hibernacją, a ich organizmom energię potrzebną do przeżycia zapewnia zgromadzona tkanka tłuszczowa.

Gdzie najczęściej możesz spotkać nietoperza?

Letnie kryjówki nietoperzy:

- nieużytkowane strychy i poddasza np. w budynkach mieszkalnych i obiektach sakralnych (w tym nieczynnych kaplicach cmentarnych),
- wieże kościelne i pałacowe,
- szpary pomiędzy tynkiem a ścianą budynku,
- wąskie szczeliny w konstrukcjach mostów oraz wnętrza słupów latarni,
- dziuple i szczeliny w drzewach (w tym w starodrzewiu starych nekropolii),
- przestrzenie pod odstającą korą drzew,
- ziemne nory wykopane przez większe zwierzęta,
- wykroty,
- szczeliny skalne.

Nietoperze potrafią gnieździć się w szczelinach mierzących zaledwie ok. 1,5 cm.

Zimowiska nietoperzy:

- głębokie jaskinie,
- dziuple drzew,
- fortyfikacje np. schrony (bunkry),
- sztolnie kopalni,
- piwnice,
- studnie.

Są to obiekty, w których panuje stała temperatura i wartość jej utrzymuje się powyżej 0°C.

Co zrobić z nietoperzem który wpadł do mieszkania?

Czasami może się zdarzyć, że nietoperz w pogoni za owadem wpadnie do twojego mieszkania.

Pamiętaj, że nie ma on żadnych złych zamiarów w stosunku do Ciebie!!! Jesteś od niego znacznie większy i to Ty stanowisz dla niego zagrożenie.

Zgaś światło i otwórz okno – nietoperz zazwyczaj sam szybko odleci. Jeśli to nie pomoże a zwierzę usiadzie na ścianie przykryj go jakimś pojemnikiem np. kartonowym pudełkiem, a następnie wsuń między ścianę a pojemnik sztywną kartkę papieru. Tak schwytane zwierzę wypuść na zewnątrz.

Pamiętaj, że żadnych dzikich zwierząt nie należy dotykać gołymi rękami!!! Przerażony nietoperz będzie próbował się bronić i może pokąsać.

Co zagraża naszym nietoperzom?

Największe zagrożenie dla nietoperzy stanowi człowiek, który przez swoje nieumyślne postępowanie lub w pełni świadome działania przyczynił się do zmniejszenia ich populacji. Część gatunków tych zwierząt jest już na krawędzi zagłady. W Polsce 6 gatunków zostało umieszczonych w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt – spisie gatunków zagrożonych wyginięciem. Aby zapewnić im bezpieczeństwo wszystkie polskie nietoperze objęto ochroną gatunkową.